

Huvudman

Strängnäs kommun
kontaktcenter@strangnas.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Stallarholmsskolan F-6 i Strängnäs kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut den 1 juli 2022

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun en anmärkning avseende brist rörande studiehandledning på modersmålet. Strängnäs kommun ska senast **den 14 augusti 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:3940) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2022 genomfört en tillsyn av Stallarholmsskolan F-6 i Strängnäs kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiehandledning på modersmålet.

Skolinspektionen har den 1 juli 2022 beslutat att förelägga Strängnäs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiehandledning på modersmålet.

Strängnäs kommun har den 17 november 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Därefter har Strängnäs kommun efter en begäran om komplettering inkommit med ytterligare en redovisning den 6 februari 2023.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Strängnäs kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att Strängnäs kommun under oktober 2022 slutit ett avtal med en privat aktör som erbjuder och ger elever på Stallarholmsskolan studiehandledning på modersmålet via fjärrundervisning. Det framgår att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet ges det. Vidare framgår att huvudmannen, innan avtalet slöts, annonserade efter studiehandledare på modersmålet och på annat sätt försökte hitta rätt kompetens. Av utredningen framgår att utövaren inte är godkänd som huvudman inom skolväsendet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,
2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och
3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

För att godkännande ska lämnas krävs därutöver att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet och, i förekommande fall, att utbildningen har en konfessionell inriktning. (2 kap. 5 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Vidare framgår att en elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Av skollagen framgår att uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom bland annat grundskolan.

Ett överlämnande av uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet får innebära att studiehandledning ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid. (23 kap. 14 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat följande. Enligt nuvarande ordning får en offentlig huvudman endast överlämna uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet på entreprenad till en annan huvudman. Regeringen anser dock att endast huvudmän inom skolväsendet bör få utföra uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet på entreprenad. Av förarbetena framgår vidare att i ett läge med lärarbrist är det enligt regeringen viktigt att lärarresurserna i första hand samlas hos huvudmännen, vilka är de som har ansvar för att bedriva undervisningen. Vid överlämnande av modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet till en annan huvudman används lärare som, utöver kompetens för undervisning och studiehandledning, också har kompetens och erfarenhet av att samverka med andra lärare, t.ex. när det gäller ämnesöverskridande undervisning. De har även erfarenhet av att arbeta under pedagogiskt ledarskap av en rektor. Vidare ökar sannolikheten att undervisningen genomförs av behöriga lärare (jfr propositionen Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål [prop. 2015/16:173 s. 19 f.]). (Prop. 2019/20:127 s. 157-158)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Tillsynen visar att eleverna visserligen ges studiehandledning på modersmålet, men att detta sker genom en privat aktör som inte är godkänd som huvudman inom skolväsendet. Detta är således att bedöma som en otillåten entreprenad och inte i enlighet med författningarnas krav. Strängnäs kommun behöver därför vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Strängnäs kommuns verksamhet vid Stallarholmsskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att huvudmannen försökt att avhjälpa bristen och hittat en lösning så att eleverna ges studiehandledning på modersmålet, men genom en otillåten entreprenad. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Strängnäs kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att ansvarig förskollärare eller lärare samråder med speciallärare med specialpedagogisk utbildning vid en särskild bedömning. När en särskild bedömning ska göras kallar rektorn till möten, kontinuerligt under året, och säkerställer att rätt kompetens deltar vid mötena.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik (3 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 4 § (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen har tilldelat resurser till skolan och att rektorn har omfördelat sina personalresurser så att det är flera lärare i vissa ämnen i vissa årskurser men även sett till att resurspersonal kan stötta lärare i klassrummet så att eleverna kan ges sina extra anpassningar. En ny tjänst har också tillsatts på skolan med fokus på läs- och skrivutveckling och den läraren arbetar i klasser där det finns ett behov av att stötta i undervisningen, främst i ämnet svenska. Vidare framgår att rektorn via samtal med lärare och genom lektionsobservationer har följt upp att arbetet med extra anpassningar fungerar och att elever ges extra anpassningar. Elevers extra anpassningar följs även upp kontinuerligt under året av elevhälsan och undervisande lärare.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att kompetensutvecklingsinsatser kring extra anpassningar har genomförts på skolan för personalen under ledning av en specialpedagog från den centrala elevhälsan. Detta för att skapa en samsyn

inom kollegiet. Lärarna har även flera forum på skolan där de kan diskutera och få stöd i arbetet med extra anpassningar av specialpedagogisk kompetens.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn och utredning av särskilt stöd

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att lärarna/och övrig skolpersonal den 26 september 2022 har informerats om skollagens krav gällande när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd.

Informationsinsatsen hölls av specialpedagoger från den centrala elevhälsan och ytterligare tre tillfällen är bokade där skolans personal tillsammans med specialpedagogerna från den centrala elevhälsan kommer att träffas och diskutera särskilt stöd och lärares undervisning.

Vidare framgår av huvudmannens redovisning att skolan utarbetat en ny rutin där det tydligt framgår att lärarna ska göra en anmälan till rektorn när elever är i behov av särskilt stöd. Den nya rutinen är implementerad hos personalen och började gälla vid terminsstart höstterminen 2022. Det framgår vidare att rektorn har följt upp arbetet och konstaterat att det är flera lärare som nu gör en anmälan om särskilt stöd. Anmälningarna tas sedan upp på skolans elevhälsomöten där rektorn deltar. Rutinen och arbetssättet skolan har kring anmälan av särskilt stöd och arbetet kring särskilt stöd utvärderas kontinuerligt av rektorn, elevhälsan och skolans lärare.

Av huvudmannens redovisning framgår att det inkommit tio anmälningar om behov av särskilt stöd till rektorn under perioden den 22 juni 2022 till och med den 15 november 2022. Av redovisningen framgår även de datum som visar när utredning av särskilt stöd har påbörjats utifrån respektive anmälan.

Beslut om undervisning i särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning

Av huvudmannens redovisning framgår att det på skolan finns fyra elever som ges enskild undervisning eller undervisas i en särskild undervisningsgrupp. Det framgår vidare att rektorn har fattat beslut om att berörda elever ska ha enskild undervisning eller undervisas i en särskild undervisningsgrupp och det framgår också när besluten fattades. Av huvudmannens redovisning framgår också att det inte finns några elever på skolan som undervisas enskilt eller i särskild undervisningsgrupp och som inte är utredda för särskilt stöd eller har åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Bestämmelserna i första-tredje styckena och i 9-12 §§ ska inte tillämpas, om en elevs stödbehov bedöms kunna tillgodoses genom en åtgärd till stöd för nyanlända och andra elever vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver

särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om 1. åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §, 2. särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, eller 3. anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. (28 kap. 16 § första stycket skollagen) Av skollagen framgår vidare att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, en region eller en enskild huvudman tillämpas bland annat 33 § förvaltningslagen (2017:900) om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i

X Anna Åhman Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Åhman Lundberg

X Åsa Rasmussen

Föredragande
Signerat av: Åsa Rasmussen